

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14226/2024
04.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ обоје из ..., чији је пуномоћник Станоје Филиповић адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Владета Петровић адвокат из ..., ради измене висине издржавања, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 28/24 од 18.01.2024. године, у седници већа одржаној дана 04.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца АА изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 28/24 од 18.01.2024. године.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиље ББ и **УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 28/24 од 18.01.2024. године и пресуда Основног суда у Лозници П2 113/23 од 16.11.2023. године у првом и четвртном ставу изреке, и у том делу предмет **враћа** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници П2 113/23 од 16.11.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилца ББ тражила да се измени судско поравнање Основног суда у Лозници П2 442/11 од 04.04.2012. године у првом ставу изреке, тако што ће се обавезати тужени да на име свог доприноса за издржавање тужилце плаћа, почев од 24.04.2023. године, месечни износ од 20.000,00 динара па убудуће док за то постоје законски услови, сваког месеца унапред најкасније до 18-ог у месецу за текући месец на руке тужилци, са законском затезном каматом на сваки месечни износ издржавања од дана његове доспелости до исплате, с тим што је све доспеле месечне износе дужан платити са припадајућом законском затезном каматом у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом другим изреке, измењено је судско поравнање Основног суда у Лозници П2 442/11 од 04.04.2012. године у другом ставу изреке тако што је обавезан тужени да на име свог доприноса за издржавање тужиоца АА плаћа месечно износ од 10.000,00 динара почев од 24.04.2023. године до 25.10.2023. године, и то сваког месеца унапред најкасније до 18-ог умесецу за текући месец на руке тужиоца, са законском затезном каматом на сваки месечни износ издржавања од дана његове доспелости до исплате, с тим што је све доспеле

месечне износе дужан платити са припадајућом законском затезном каматом у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде, док је захтев преко досуђеног износа од траженог износа од 15.000,00 динара за наведени период, одбијен. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац АА тражио да се измени судско поравнање Основног суда у Лозници П2 442/11 од 04.04.2012. године у ставу другом изреке, тако што ће се обавезати тужени да на име доприноса за издржавање тужиоца плаћа месечно износ од 15.000,00 динара почев од 25.10.2023. године па убудуће док за то постоје законски услови, и то сваког месеца унапред најкасније до 18-ог у месецу за текући месец на руке тужиоца, са законском затезном каматом на сваки месечни износ издржавања од дана његове доспелости до исплате, с тим што је све доспеле месечне износе дужан платити са припадајућом законском затезном каматом у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом четвртим изреке одлучено је да свака страна сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 28/24 од 18.01.2024. године одбијена је жалба тужилаца и потврђена пресуда Основног суда у Лозници П2 113/23 од 16.11.2023. године у делу у којем је одбијен тужбени захтев и у делу одлуке о трошковима.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у складу са чланом 403. став 2. тачка 1. и чланом 408. ЗПП у вези члана 208. Породичног закона, Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца АА није основана и да је ревизија тужиле ББ основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревидената да је у другостепену поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, због неправилне примене одредби тог закона о недозвољеним располагањима странака (члан 3. став 3), начелу контрадикторности (члан 5), истражном начелу (члан 7. став 3), оцени доказа (члан 8), забрани злоупотребе права (члан 9. став 2) и претходном питању (чланови 12. и 13).

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су деца туженог. Судским поравнањем П2 442/11 од 04.04.2012. године тужени је обавезан да плаћа издржавање тужиле ББ у износу од 7.000,00 динара, а тужиоцу АА у износу од 5.000,00 динара месечно. Тужиле ББ је рођена ...2000. године и самофинансирајући је студент треће године ... факултета у Новом Саду, коју је први пут уписала у школској 2021/2022 години. Исту годину студија обновила је у школској 2022/2023 и школској 2023/2024 години. Током 2023. године тужиле није положила ниједан испит. Од децембра 2022. године запослена је у козметичком салону и прима зараду у висини минималне зараде. Живи у изнајмљеном стану у ... са својим партнером. Закупнину и трошкове коришћења тог стана у укупном износу од око 650 евра они подмирују заједнички. Од септембра 2022. године тужиле нема контакте са туженим, који је од октобра исте године престао да јој плаћа издржавање. Тужилац АА је завршио трогодишњу средњу

школу за ... и није наставио редовно школовање. Живи у кући туженог, који сноси све (комуналне) трошкове њеног коришћења. Тужени је од почетка 2023. године незапослен, а пре тога је био у радном односу. Током октобра 2022. године оперисао је препонску килу и након те операције не може да обавља тешке физичке послове. Након смрти родитеља наследио је њихову имовину - кућу и земљу, коју је делом продао, као и новчана средства код банака. У априлу 2022. године узео је кредит у износу од 2.000.000,00 динара који отплаћује - месечна отплатна рата износи око 36.000,00 динара. Мајка тужилаца је по занимању ... и након истека уговора о раду на одређено време у Дому здравља у ..., отишла је да ради у иностранство.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права одлучили о захтеву тужиоца за измену - повећање висине досуђеног издржавања.

Одредба члана 154. став 1. Породичног закона даје право малолетном детету на издржавање од родитеља, а сагласно члану 155. став 2. тог закона и пунолетном детету које се редовно школује, најкасније до навршене 26 године живота. Према члану 164. наведеног закона, висина издржавања се може смањити или повећати, ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука.

У конкретном случају, тужилац АА је стекао пунолетство ...2023. године (члан 11. став 1. Породичног закона) и није наставио са редовним школовањем. Због тога је по самом закону престало његово право на издржавање од туженог и он зато не може основано тражити да се, након стицања пунолетства, промени висина издржавања. Евидентно промењене околности настале након закључења судског поравнања од 04.04.2012. године, оправдавају измену - повећање висине издржавања почев од дана подношења тужбе до дана стицања пунолетства тужиоца. Измењену, повећану висину издржавања за тај период нижестепени судови су, по оцени ревизијског суда, утврдили правилном применом члана 160. Породичног закона јер су имали у виду потребе тужиоца и могућности туженог, водећи рачуна и о томе да тужилац живи у кући туженог који сноси све трошкове његовог коришћења, као и да тужилац обавља праксу у ... радионици у којој му је обезбеђена исхрана.

Из тих разлога, нису основани ревизијски наводи тужиоца да је материјално право погрешно примењено, због чега је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

Међутим, основани су наводи тужиље ББ да одлука о њеном тужбеном захтеву није правилна, јер због погрешне примене материјалног права није у потпуности и правилно утврђено чињенично стање.

Нижестепени судови су тужилин захтев одбили са образложењем да она има право на издржавање у смислу члана 155. став 2. Породичног закона само ако редовно извршава школске обавезе - редовно полаже испите и по истеку једне школске године уписује наредну. С обзиром да је тужилца два пута обновила исту годину студија и да током 2023. године није положила ниједан испит, судови су закључили да не испуњава услов редовног школовања и да не постоји основ због којег би на страни туженог и даље постојала обавеза њеног издржавања.

Изложено становиште судова о значењу редовног школовања, као услова за право пунолетног детета на издржавање од родитеља, је правилно. Ипак, оно у одређеним случајевима трпи изузетке, ако постоје оправдани разлози због којих је дошло до прекида, односно застоја у редовном школовању пунолетног детета. Тужилца је у свом исказу тврдила, а то је у свом исказу потврдио и тужени, да је од октобра 2022. године тужени престао са извршењем обавезе издржавања и да је из тог разлога морала да се запосли, што је утицало на извршење њених обавеза на факултету. Нижестепени судови томе нису посветили дужну пажњу - првостепени суд се, без детаљнијег образложења, изјаснио да тужилца није доказала постојање оправданих разлога за неуредно извршавање својих обавеза на факултету, а другостепени суд се о том жалбеном наводу тужилце уопште није изјаснио.

Из тог разлога, обе нижестепене пресуде су у делу којим је одлучено о тужилином захтеву морале бити укинуте, и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће разјаснити и утврдити све релевантне чињенице за право тужилце на издржавање, које јој даје право и да због промењених околности захтева повећање његове висине, а нарочито оне које могу бити оправдани разлог за застој у извршавању тужилиних обавеза на студијама, које она у овом случају временски доводи у везу са престанком обавезе туженог да јој плаћа издржавање, које је проузроковало потребу да се запосли, а њено радно ангажовање последично довело до нередовног испуњења њених школских обавеза. С тим у вези, првостепени суд ће упоређујући тужилин однос према својим обавезама на факултету у прве две године студија, а из списка посредно произилази да их је у те две године редовно извршавала, са њеним односом према својим обавезама у трећој години студија, оценити да ли заиста постоје оправдани разлози због којих је дошло до застоја у тужилином студирању, јер би у том случају тужилца могла тражити повећање висине одређеног издржавања због промењених околности, а чију висину би суд био дужан да утврди имајући у виду све околности случаја, између осталог и чињеницу да тужилца остварује приходе из радног односа, узимајући у обзир њихову висину и ценећи да ли су ти приходи довољни да задовоље све њене потребе.

Укинута је и одлука о трошковима поступка у односу на тужилцу, јер зависи од исхода спора.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић